





FF-1

FOTO P. BLŪMS, 2013

Digitāli montēta panorāma.

Ziemeļu torņa virsskats no autopacēlāja groza, kas atrodas tieši blakus fasādes ziemeļu punktam– pirms darbu sākuma.

Salīdzinot ar 19. gs. beigu torņa ārskatu var konstatēt, ka torņa mūra daļas saglabājušās līdz 4. stāva šaujamiņu vidum, bet zudusi šo aiju augšējā daļa un, domājams, tā mūra daļa, kur balstījās pārseguma sijas, kas bijušas izlaistas ārpus mūra, veidojot jumta pārkari.

Mūru augšdaļa pilnībā noklāta ar biezu humusa, mūra erozijas smalknes slāni un dziļi iesakņojušos veģetāciju.

Pirmais un vienīgais šāda veida foto dokumentējums kopš torņa uzcelšanas.

FF-2

FOTO P. BLŪMS, 2013

Digitāli montēta panorāma.

Ziemeļu torņa 4. stāva skats uzreiz pēc 3. stāva pārseguma siju iebūvēšanas un veģetācijas, humusa, erozijas smalknes iztīrīšanas no strēlnieku kamerām un drupu virsējās daļas.

2104. – 15. gadā tika veikti strēlnieku kameru mūra konstrukciju konservācija un funkcionāli, no drošības viedokļa nepieciešamā zudušās mūru daļas atjaunošana.

2017. gadā tika veikta torņa augšējās daļas mūru uzmērīšana un koncentriskas panorāmas fotofiksācija.







FF-3

FOTO P. BLŪMS

1. stāva A sienas posms pēc kritiski nepieciešamās mūra zudumu atjaunošanas.

D – atjaunotas velvējuma mūrējuma priekšplaknes, kas nepieciešams jauno siju balstīšanai

C- jaunās sijas ievietotas kādreizējo siju oriģinālajās ligzdās

FF-4

FOTO P. BLŪMS

1. stāva A sienas posms pirms mūra zudumu atjaunošanas.

A – konstatējamas visu pārseguma siju ligzdas un siju gabarīti;

B – strēlnieku kameru pārsedzes velvēm ir nelieli priekšplakņu mūrējuma zudumi.







FF-5

FOTO P. BLŪMS

**2. stāva D puses sienas posms pēc kritiski nepieciešamās mūra zudumu atjaunošanas:**

A – veikta oriģinālā dūmkanāla virsmu atjaunošana. Pēc amatnieku iniciatīvas izveidots projektā neparedzēts pagaidu kamīns ātrākas mūru žāvēšanas apstākļu radīšanai un kā siltuma avots pašiem amatniekiem, jo darbs biezos mūros saistīts ar pastāvīgu drēgnumu. Kamīna korpuss mūrēts no Omuļu muižas ķieģeļiem liesā mālu javā.

B- demontētais 2. stāva izejas ailes aizmūrējums pagalma pusē un atjaunotā durvju aile no torņa telpas uz priekštelpu;

C – atjaunota zudušī kāpņu telpas siena pret torņa telpu;

D – kāpņu iekšsienas fragments ar oriģinālā velvējuma fragmentu

E – saglabāts raksturīgs izdrupuma fragments ailes sānu malā – zem pirmā oriģinālā arkas ķieģeļa;

F – atjaunota arka un visa aile, izmantojot Omuļu muižas 19. gs. kūts demontāžā atgūtos ķieģeļus.

FF-6

FOTO P. BLŪMS, 2014

**2. stāva D puses sienas posms pirms darbu sākuma:**

A – fragmentāri, erodētā veidā saglabājusies kamīna dibensiena un ievads dūmejā;

B - 2. stāva izejas ailes aizmūrējums pret pagalmu un daļēji saglabājusies durvju aile no priekštelpas uz torņa telpu;

C – vītņu kāpņu "stobra" ārsiena, kas redzama sakarā ar zudušo sienu starp torņa telpu un kāpnēm. Redzamas pakāpienu vietas;

D - kāpņu iekšsienas fragments ar oriģinālā velvējuma fragmentu;

E – durvju ailes labā mala ar nedaudz slīpi novietotu ailes arkas pirmo ķieģeli.





7



8



FF-7

FOTO P. BLŪMS

Torņa 2. stāva R puses ailes LA-2-3, niša un LA2-4 pēc zudušo mūra daļu kritiski nepieciešamās daļas atjaunošanas:

A – atjaunotie lielgabalu šaujamlūkas arkas mūra zudumi , daļēji saglabājot defektu ainu bez bīstamības riska;

B –atjaunotie sienas nišas (sienas skapja?) arkas mūra zudumi , daļēji saglabājot defektu ainu bez bīstamības riska;

C – atjaunotie sienas nišas (sienas skapja?) sānu malu zudumi daļēji saglabājot defektu ainu bez bīstamības riska;

D – saglabājies oriģinālais velvju veidņu nospiedums;

E, F – oriģinālajās siju iebūves balstvietu ligzdās iebūvētas atjaunotās sijas.

FF-8

FOTO P. BLŪMS, 2013

Torņa 2. stāva R puses ailes LA-2-3, niša un LA2-4 pirms darbu sākuma:

A – lielgabalu šaujamlūkas arkas mūra zudumi līdz 1/2...1 1/2 ķieģeļu dziļumam;

B – sienas nišas (sienas skapja?) arkas mūra zudumi līdz 1/2...1 1/2 ķieģeļu dziļumam;

C - sienas nišas (sienas skapja?) sānu malu zudumi līdz 1/2...1 1/2 ķieģeļu dziļumam;

D – saglabājies oriģinālais velvju veidņu nospiedums;

E, F – oriģinālās siju iebūves balstvietu ligzdas.







FF-9

FOTO P. BLŪMS

Trešā stāva ailu arku zudumu atjaunošana. Šī stāva ailēm pirms darbu uzsākšanas arkas bija zudušas līdz 60 - 70% apjomā. Visām arkām saglabājusies arku daļa, kas tuvāka fasādes sienām. Arku atjaunošanai atbilstoši oriģinālajiem fragmentiem ierīkoti dēļu veidņi. Mūrēšanai arkas mazāk redzamajās daļās izmantoti Omuļu muižas kūts atgūtie ķieģeļi, bet priekšplaknēs lietoti izrakumos atgūti Ērgemes pils ķieģeļi.

FF-10

FOTO P. BLŪMS

Trešā stāva ailu arku zudumu atjaunošana.

A, B – ailes arka pēc mūrējuma atjaunošanas un veidņa demontāžas. Sekojot autentiskajai deidžošanas tehnikai un ķieģeļu iestrādei uz plānas javas "oderes", iegūtais javas "apmetuma" raksturs uz arkas virsmas identisks oriģināliem.

FF-11

FOTO P. BLŪMS

Trešā stāva ailu arku zudumu atjaunošana.

A – arkas atjaunošana darba procesā.

B – arkas mūrējuma atjaunošana pabeigta.

FF-12

FOTO P. BLŪMS

A – robeža starp oriģinālu arkas fragmentu (pa labi) un atjaunoto posmu (pa kreisi no robežas).

B – atjaunots logailes sola mūrējums, kam vēl nepieciešams veidot augšējo izlīdzinošo kārtu un iebūvēt bieza dēļa sēdvirsmu.







FF-13

FOTO P. BLŪMS, 2015

Aile DA3-1.

Ailes augšdaļas agrāk nepieejams skats no ārējām sastatnēm darbu procesā.

A – gaitenā pārsedzes zudušās velves pirmā ķieģeļa nospiedums;

B – zudušās velves ķieģeļu nospiedumi javā;

F – velves saglabājušies fragmenti virzienā uz fasādi liecina, ka, visticamākais, velve turpinājusies arī ārpus torņa ārējās kontūras – erkerveida izvirzījumā.

FF-14

FOTO P. BLŪMS, 2015

Ailes DA3-1 vidusdaļa.

C – nospiedumi uz mūra fragmenta liecina, ka virzienā pa labu ir turpinājies ķieģeļu relatīvi plāns mūris.

FF-15

FOTO P. BLŪMS, 2015

Ailes DA3-1 lejasdaļa.

Atsedzot būvgružus konstatēts, ka gaitenā galā bijusi apm. 35 – 40 cm bieža mūra sieniņa. Citas informācijas par šīs ailes veidojumu nav.







FF-16

FOTO P. BLŪMS, 2013

2. un 3. stāva durvju ailes DA2-1 un DA3-1, ir divu gaiteņu sienas biezumā izejas, kas beidzas otrpus aizsargmūrim.

Dažas pazīmes liecina, ka tās varēja būt ailes uz ateju, kas bija izvirzīta ārpus torņa fasādes un konkrēti – šādas:

- abām ejām mūra biezumā velvēm nav tipiska nobeiguma durvju ailes ietvara arkas formā, bet velvēm (C1, C un D) ir tendence turpināties aiz torņa apjoma;
- ejas galā tornim ir izveidota mūra "pumpa" "B", kas visai labi nolasāma attēlā.

Šādi, erkerveida ateju veidojumi jeb "danckeri" analogās formās sastopami Eiropas viduslaiku pils.

Diemžēl, Ziemeļu torņa gadījumā konkrētas liecības par visu tā formu iz zudušas, ar atlikušajiem fragmentiem dodot iespēju hipotēzei par faktu.

Fragments A1 un A-A saglabājis liecību par nelielu logaili ailu un plānu sienu, kas noslēgusi ejas galu pret ārtelpu.

Austrumu aizsargmūra fragmentā E nav novērojamas nekādas pazīmes par aprakstītā veidojuma un aizsargmūra savstarpēju sasaisti, kas, iespējams, norāda uz hronoloģiskām torņa un sienas izcelsmes atšķirībām.

FF-17

FOTO P. BLŪMS, 2013

Plānās ārsienas iesējuma akmeņi un "A" – lodziņa vieta, kas ir pārāk mazs, lai būtu pārliiecība, ka tas varēja būt šaujamlūka.

FF-18

FOTO P. BLŪMS, 2013

Ķieģeļu mūra velve turpinās nedaudz ārpus fasādes cilindriskās formas plaknes.







<p>FF-19</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Ceturtā stāva šaujamlūkas aile ŠA- 8. Ailes skats pēc veģetācijas un grunts atfīršanas.</p> <p>A – dēlis nolikts uz virsmas, kur bijusi koka brusas apakša.</p> <p>B – brusa ielikta bijušas brusas ligzdā</p> <p>D – strēlnieku kameras nišas gala siena;</p> <p>C – strēlnieku kameras grīda</p>	<p>FF-20</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Domājamais šaujamlūkas augstums, kas modelēšanas versijā ir sprauga starp abiem dēļiem.</p>
<p>FF-21</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Ceturtā stāva šaujamlūkas aile ŠA- 8</p> <p>Šaujamlūkas konfigurācijā bija saglabāties viens ķieģelis, kas hipotētiski norādīja uz ailes sašaurinājuma leņķi.</p> <p>A - līste norāda ailes vērsuma leņķi;</p> <p>B – brusa norāda uz sākotnējās koka palodzes augstumu, kas bija identiskā konstrukcijā kā 1. stāva šaujamlūkām – ailes sānu malās iemūrēta brusa.</p>	<p>FF-22</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Ceturtā stāva šaujamlūkas aile ŠA- 8</p> <p>A un B - norāda iespējamo šaujamlūkas abu pušu sašaurinājuma leņķi, ko visai aptuveni iespējams noaut dažū atlikušo ailes sānu mūrējuma akmeņu novietojuma kontekstā.</p> <p>C – šaujamlūkas koka palodzes vieta;</p> <p>D – šaujamlūkas koka pārsedzes apakšas līmenis</p>
<p>FF-23</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Ceturtā stāva šaujamlūkas aile ŠA- 8</p> <p>A – šaujamlūkas pārsedzes brusas apakšējā atzīme, par ko liecināja koksnes tekstūras nospiedumi javā.</p> <p>B – kamīna dūmejas kanāls.</p> <p>Domājams, ka koka pārsedzes galu no dūmejas robežojis apm. ½ ķieģeļa biezums. Tiesa, 2. st. kamīna dūmi šajā augstumā bija jau atdzisuši.</p>	<p>FF-24</p> <p>FOTO P. BLŪMS, 2014</p> <p>Ceturtā stāva šaujamlūkas aile ŠA- 8</p> <p>A – šaujamlūkas palodzes brusas vieta un balstvietas ligzda,, par ko liecināja koksnes tekstūras nospiedumi javā.</p>





25



26



27



FF-25

FOTO P. BLŪMS, 2013

Kāpņu telpas oriģinālā velvējuma atlieku fragments skatā no 2. uz 3. stāva līmeni.

Ķieģeļu mūrējuma "skujiņas" raksts un konkrētais fragments ir saglabāts autentiski atjaunotajā vītņu kāpņu velvēs mūrējumā. Jāatzīst, ka šī fragmenta atjaunošana pilnā mērā bija mūrnieka Normunda Pļaviņa nopelns, kas sākās ar rūpīgu visu atlikušo mūrējumu un nospiedumu apsekošanu, mūrēšanas tehnikas un secības modelēšanu un praktisko mūrēšanu, vienlaicīgi maksimāli saglabājot visus atlikušos fragmentus.

FF-26

FOTO P. BLŪMS, 2013

Skats torņa iekšpusē uz bij. 2. stāva nišu, logaili LA2-4, kamīna dibenplakni un ievadu dūmejā, kā arī 3. stāva logu ailēm LA3-4, LA 3-4 pirms darbu sākuma.

FF-27

FOTO P. BLŪMS, 2013

Skats uz 2. stāva kamīna ievadu dūmejā, 3. stāva logaili LA3-4 un durvju aili DA 3-1.